

Rás Tórshavn í framtíðini

Oddagrein

TAD er nakað síðani, at Rás Tórshavn varð umrødd. Býráðið hevur verið í summarfrí og er tí einki hent í málinum. Men nú er býráðið so farið aftur til arbeiðis, og tað eru tí mong, sum vóna og vænta, at býráðið í Havn fer at taka málið um rásirnar á Rás Tórshavn framaftur.

TAD er neyvan nakað dulsmál, at vit teljast millum teirra, sum fegin sóu, at býráðið aftur fær frálíku BBC tíðindarásina aftur á skíggjan. Herfyri gjørdi býráðið av at slökkja fyrri kendu og vælumtøktu ungdoms- og tónleikarásini MTV. Hetta tí at boð bráðdliga komu um, at nú skuldi gjaldast fyrri at senda. Tað hevði býráðið ikki kalkulerað við og metti tað tí vera rætt at slökkja fyrribils. Síðani er tað komið fram í orða-skiftinum, at møguliga fór býráðið at seta á aftur skíggjan BBC World ístaðin fyrri MTV, tí henda rásin ikki er betalingsrás eins og MTV.

NÚ er spurningurin, hvat býráðið í Havn fer at gera. Tað hoyrist, at onkur av hinum rásunum, sum í dag verða sendar á Rás Tórshavn fara at gerast betalingsrásir í framtíðini. Tvs. at tá má býráðið so taka alt kompleksió upp til viðgerð, hvat tað ætla sær við Rás Tórshavn í framtíðini. Vit skilja væl, at hetta er ikki nøkur løtt og einföld uppgáva, men givið er, at býráðið skjótast til ber eigur at taka spurningin til viðgerð. Tað hevði tí verið gott, um býráðið og fjølmiðlarnir høvdu kunnað borgararnar um teir ymsu møguleikarnar og hvat tað ymiska kemur at kosta. So er tað heldur eingin loyna, at býráðið hevur valt at biða við eini avgerð til tað veit, hvussu tað verður við kommunuløysnini. Hetta duga vit eisini væl at skilja.

TAD skal tó vera vón okkara, at Tórshavnar Býráð ikki sleppur endanum nú og bara blakar alt hetta mál frá sær. Tí tað er einki minni enn ein framúr góð tænaða, sum verður veitt borgarunum, at kommuna teirra kann tryggja, at fleiri sjónvarpsrásir lætt og biliga sleppa inn í stovurnar. Hvussu býráðið so taklar spurningin er sjálvandi knýtt at teimum møguleikum, sum eru og vera og so tí, sum kommunan metir seg hava ráð til.

VIT halda, at upprunaætlanin við hesi støð var góð, serliga tí, at her varð hugsað um okkum øll. Sendibreiddin kundi ikki vera betri, tá hon fevnir um undirhald, tónleik, ítrótt og tíðindi og bakgrund úr úrheimi. Vit halda tað var skeiðt at kvetta við BBC World og vóna, at býráðið gevur pláss fyrri hesi rásini. Tað kann bara vera gott fyrri eitt samfelag sum okkara, at vit fáa innlit í, hvat fyrigongur uttan fyrri okkum. Hetta er í sær sjálvum mennandi fyrri hvønn einstakan og fyrri demokratið. At føroyskir fjølmiðlar royna at gera nakað burtur úr útlandinum er gott, men orkan er sera avmarkað. At kunna fáa heim-sins bestu tíðinda- og bakgrundsrás inn í so mong heim mátti tí verið sera kærkomið.

Sosialurin

Síðu 2 viðmerkingin

Arrogantir og ússaligir

Í fleiri ár – eisini meðan vit sótu í landsstýrinum – hevur Fólkaplokkurin skotið upp ein stóran part av tí, sum nú varð framlagt á einum pressufundi sum heildarloysn.

Bæði lögmaður og figgi-armálaráðharrin hava kent hesi uppskot í langa tíð. Men mæta til arrogant framferð sum ta hjá Edmundi Joensen í sjónvarpinum týskvöldið og ta hjá Jóhannes Eidesgaard í »góðan morgun Føroya« mikumorgunin skal ein leita leingi eftir.

Persónliga skrivaði eg eina frágreiðing sum uppskot til veruliga løysn av okkara búskaparligu trupulleikum. Jóhannes Eidesgaard fekk persónliga sendandi eitt eintak av hesi frágreiðing, men hann hevur ikki latist um vón. Umboð fyrri sambandsflokkin fingi eisini uppskotið sendandi, men heldur ikki teir hava ómakað sær at taka tað upp á tungu.

Arrogancan hjá Edmundi Joensen er so sjónlig, at hon sýnir bæði við orðum og meðferð eitt slíkt hjálparloysi, sum altíð er størst, tá ið ein ikki vil lurta eftir ráðum frá øðrum, men bert hevur nóg mikið í sær sjálvum. Tað, sum tá verður sagt hevur tí heldur einki uppá seg. Týskvöldið segði lögmaður tí heldur einki uttan eina negativa avvising.

Jóhannes Eidesgaard er læstur púra fastur í síni sambands-sosialistisku hugsan og heldur, at einki skal gerast við føroysk viðurskifti uttan tey, sum danir áleggja okkum. Hann segði beint út í útvarpinum, at blokkstuðulin bert kundi kapitaliserast, um danir kravdu tað.

Tað er veruliga fantastiskt, at teir mennir, sum standa á odda í dag politiskt ikki so frægt sum vilja viðgera tey uppskot, sum teir fáa serverað. Um somu tíð hava hesir menn sent boð eftir fólk frá Isle of Man at greiða sær frá, hvussu hetta samfelagið kom sær burtur úr eini rættuliga líknandi støðu sum okkara. Men teirra frágreiðing er helst farin heilt yvir høvdið á Joensen og Eidesgaard.

Fyri nøkrum døgum síðani var eg á einum altjóða fundi, har m.a. menn frá Isle of Man vóru við. Vit prátaðu eitt sindur um viðurskiftini í okkara londum. Teir greiddu frá, at fyrri 40 árum síðani vóru viðurskiftini nøkulunda tey somu hjá teimum. Teir høvdu stórt (bretskt) skattatryst, arbeiðsloysi, fólk rymdu til meginlandið og fólkatalið

var komið niður á 50.000. Teir tóku sær tá um reiggi, hildu eitt lágt kostnaðarstöði, settu skattin generelt niður á 20% og gjørdu onnur vinnufremjandi tiltøk. Úrslitið varð ein skjót og viðvarandi framgongd við búskaparligum vøkstri, og fólkatalið er í dag meira enn 70.000.

Jóhannes Eidesgaard tosar um, at Fólkaplokkurin bert hevur uppskot í andstöðu. Hann man hava drukkið óminnisdrykk síðani 1993, tí hann veit væl, at vit høvdu hesi uppskot í tí landsstýrinum, har hann sjálfur var við. Men hann og floksfelagar hansara vildu ikki vita av teimum, og vit vórðu uppsagdir. Eisini sigur hann, at vit kunnu ikki kapitalisera blokkstuðulin, tí vit eiga hann ikki. Nei, tað vita vit væl. Men allur sambandspolitikur byggir á, at vit skulu fáa blokkstuðul frá Danmark í alla framtíð. Spurningurin er tí, hvussu leingi danir halda seg hava skyldu til at rinda hesa upphædd uppá uml. eina mia. kr. um árið. Tað er tað, sum samráðast skal um. Alternativt, sum nú er, gevur okkum blokkstuðulin hvørt ár, samstundis sum vit hava eina útreiðslu í løtu uppá 500 mio., men henda upphædd økist ár um ár. Tað vil siga, at blokkstuðulin sum frálíður verður etin upp av rentunum.

Uppskotið hjá Fólkaplokkinum soleiðis sum eg skilji tað, sýnir seg tí um hesi høvuðspunkt:

1. Blokkstuðulin verður kapitaliseraður til eitt virði ca. 15–17 mia. kr.
2. Landskassans lániskuld verður mótroknað í hesum við ca. 7 mia. kr.
3. Restin verður sett í Landsbankan ca. 8–10 mia.
4. Landskassin er so skuldarfriur, og vit hava afturgoldið skuldina á ein heidurligan hátt. Rentútreiðslur landskassans verða 0 kr., tað vil siga ein sparing uppá ca. 500 mio. samstundis sum

landskassin fær eina rentuinnøktu frá Landsbankanum uppá umleið 500 mio.

5. Landsbankin kann heilt ella partvís yvirtaka kommunulánini og gera betri avtalur við kommunurnar.

6. Skattastøðið verður mundað broytt til:

- a. Persónsskattur: kom. sk. 15%, landssk. 10%, 20% innt. yvir 300.000.
- b. Botnfrádráttur 40–50.000. Rentufrádráttur 20%
- c. Vinningsbýtiskattur 25%
- d. Rentuskattur 25%
- e. Meirvirðisgjald 20%

Við tí framgongd hetta vildi havt, hevði figgarlóg-in kunnað borið útreiðslur fyrri umleið 2 mia. kr. Við rentusparingini og eini lækking í kostnaðarstöðinum uppá 10–20% hevði hon balanserað.

Samstundis kundu vit gjørt okkum friar av donskum avtalum og treytum. Kvotuskipanin kundi verið avtikin, FAS skipanin eigur at verða betrað, og vit fingi størri frælsi viðvíkjandi oljupolitikkinum.

Hetta krevur samráðingar við danir um blokkstuðuls-skipanina og síðani krevur tað politisk tiltøk, sum positivir – ikki arrogantir – menn vilja fremja. Spurningurin er um slíkir finnst?

Jógvan Sundstein

Blindastovnur Føroya

hevur opið mánag-fríggjadag kl. 9–16.
Telefonir: 18222 og 19288.